Els
manairos

Costa

ELS MANOLOS

Juguet cómich en un acte, en prosa original

DE

Joan Costa Bonafont

Estrenat la nit 19 d' Abril d' 1903
en lo
"Centre Republicá de la dreta del Ensanxa"

BARCELONA

OBSERVACIÓ

La societat que no disposi d' un piano en escena, deixará á cárrech del que desempenyi el paper de Don Sadurní, lo demanar al pianista de la societat que toqui.

RAPARTIMENT

PERSONATJES	ACTORS
MANOLITA . . .	SRA. DOLORS PUCH
SR. IGNOSENCIO .	SR. PERE ARÁN
MACARI	„ JOAN MUNNÉ
D. SADURNÍ. . .	„ FÉLIX ESPLUGAS
MANOLO	„ JOSEPH SILVESTRE

DRETA Y ESQUERRA LA DEL ACTOR

ÉPOCA ACTUAL

OBJECTES DE GUARDARROPÍA

Un joch de cartas, varios folletos que figuran exemplars dramátichs y d' óperas, unas carteras y un rellotje de butxaca, varias cartas escritas, un plomero y un diari.

ACTE ÚNICH

Sala regularment amoblada; taula de centro, Piano, llibreria, cadiras etc.; porta al fondo y á dreta y esquerra.

ESCENA PRIMÉRA

MACARI Y D. SADURNÍ

El primer ab mánegas de camisa espolsant ab un plomero, l' altre assentat llegint el diari.

SA. Donchs noy, veig que son las quatre; lo teu amo s' aurá equivocat d' hora.

MA. Podría se? pro qui sab si li ha passat alguna cosa; podria se?

SA. ¡Oh, prou que podria se! També podria haber volgut fer brometa?

MA. Ca. no ho cregui pas; ell ès molt formal. Tal vegada al escriurer la carta, va fixarse qu' era dilluns y era..... dimars per exemple?

SA. Encara que hagués sigut axis, home; si va escriurela ahir desde Girona ab fetxa vuyt, avuy dia nou, ja podria ser aqui?

MAC. Oh; habenti els vuyts y nous, si senyor? pro ell va escriurela pensantse tal vegada que 'n teniam cinch, y ja en teniam sis, lo qual vol dir que arribará...

SA. Als set, y mitj!

MAC. Podria se? al tren del mitj dia oy?

SA. Naturalment, y escolta, no tens las cartas?

MAC. Si senyor.

Sa. Donchs dónamelas.
Mac. *(Butxaquexantse)* Ara no las trobo...
Sa. Que no las hagis perdudas...
Mac. Podria se? pro nó, si no fa guyre que las tenia... ¡ah! ja recordo: me las hi deixat al meu quarto quan hi anat á enllustrarme las botínas! vaig á buscarlas! *(Fora per l' esquerra.)*

ESCENA II

D. SADURNÍ

No se perqué 'm sembla que tot aixó será una farsa. Estará de broma? no som pàs el día dels Ignocents avuy! per mes qu' ell s' en diu d' Ignocent, es á dir, s' en diu... y n' és y tot. Ves are venirme ab que ha descubert un nou Gayarre! un tal Manolo que te una veu com un angel!

ESCENA III

D. SADURNÍ Y MACARI

Mac. ¡Angela! *(Desd' el peu de la porta ab una americana á las mans, butxaquexantla)*
Sa. ¡Angel home, *(Girantse á n' ell)* al cel no ni han de angeletas?
Mac. No, si dich angela, volgnent dir que ja hi trobat las cartas!
Sa. Ah, ja! ahont las tenias?
Mac. A sobre. *(Va ficant los forros de l'americana á dintre de las butxacas)*
Sa. *Bueno* vingan, res de sobre
Mac. Que diu qu' en vol tres de sobre?
Sa. Si, ó de sota.
Mac. Ah, vamos, busca las sotas vosté, que es sort?
Sa. No soch sórt home no, que no ho sabs?
Mac. *(Haurá deixat l' americana dintre l' quarto, y adelantantse á D. Sadurní li diu, donautli un joch de cartas.)* Tingui.

SA. Que fas el burro?
MAC. Prou; y la mascambrilla, el solo, el truch, el paso, la mona.....
SA. (Potser si qu' estas mona) Vull dir si 't burlas de mi!
MAC Com?
SA. Encare gosas á dirme com, desvergonyit? te demano las cartas del teu amo y tu m portas aquestas de jugár.
MAC. (Será vritat que volia dir las del amo, podria se?) Dispensi home, no ho habia entés, *(De la butxaca del forro de l' armilla treu unas quantas cartas escritas y nidona una.)* Si es servit.
SA. (*Llegeix*) Macari; Demá al tren del mitj dia arribaré difinitivament.
MAC. Escolti, aquesta es la paraula que jo no entench. Que vol dir?
SA. Difinitivament.?
MAC. Si?
SA. Vol dir... com t' ho diré jo... al fi... ó al últim!
MAC. Áh, ja! donchs axis res te d' estrany que tardi home?
SA. Perque?
MAC. Perqué ell mateix já ho diu que ve al últim .. tren.
SA. No home no, si no ho diu que vingui ab tren?
MAC. Donchs, que potser ve ab tartana?
SA. Ell diu que ve al ultim, volguent dir que per últim ja ve
MAC. Be... be... be! y que no és lo mateix?
SA. No que no ho és? ell axis ve á dir: Per fí ja vinch! que 's com si digués: vinch ara perqué 'm dona la gana!
MAC. Ah, vamos, vol dir tot plegat que ja ha agafat gana, podria se? jo men alegro!
SA. (Carcamal(*(Torna á llegir)* Perqué quan jo arribi ja pugui parlar ab D. Sadurní, l' avisarás, entregantli aquesta carta que t' envio,
MAC. Axió era ahir.
SA. *(Contiúa llegint)* atvertinte, que, si no 's troba á Barcelona, que li envihin des-

seguida alli ahont se trobi. Girona sis de etc. etc; Ignosencio Coll.

MAC. Veu home, es avuy que arriba. Está fexada dia sis; ahir, avuy ne tenim set...

SA. Si pro ell diu que arriba 'l mitj dia, y com que ja son, las quatre de la tarde, no deurá arribar fins al mitj día de demá, lo qual vol dir, que, tenintne avuy set dema... fem els set y mitj!

MAC. *(Allargantli 'l joch de cartas)* Pro no m' ha dit que no volia jugar?

SA. Y qui 't parla de jugar, tonto. Mira, si arriba y vol parlar ab mí, vens á buscarme a casa que no es pas gaire lluny.

MAC. Molt be diu.

SA. Y escolta, no has rebut cap mes carta

MAC. No senyor, aquesta ja las te llegidad vosté, després, aquella que jo vaig portarli ahir...

SA. Es aquesta, (*Treyentsen una de la butxaca)* pro em dona molt pocas esplicasions.

MAC. Y que diu si es pot saber?

SA. Mira *(Llegintla)* Sr. D. Sadurní Pelat. Molt senyor meu: Demá al tren del mitj dia arribaré a Barcelona y desitjo parlar desseguida ab vosté pera tractar d' un negoci. Sabrá qu' hi descubert el rey dels tenors, un minyó pagés que vaig trobar á La Escala y que canta ab una veu com un angel, es un nou Gayarre, en fi, demá quan arribi m' esplanaré un xiquet mes sobre aquest assumpto. Lo seu affm. amich etc. etc;

MAC. Y á la escala 'l va trobar? que debia anar á ferhi?

SA. Si home, alli á La Escala, un poble que hi ha a Girona?

MAC. Ah, vamos, es un poble; jo 'm creya a la escala d' alguna casa, podria se?

SA. O per tu tot podria se! Mira me 'n vaig, ja ho sabs, si arriba vens a buscarme.

MAC. Molt be diu senyor..

SA. Don Sadurní! *Anantse'n pel foro)*

MAC. Ah, si, don sa... saradúras? *(Veyent que jaes forá)*

ESCENA IV

MACARI

Y que 's beneyt aquest home, per mi no hi es tot; al casarse en debia perdre un tros, (*Per boig)* podria se? Avans, quanera solter, donava gust enrahonarhi, pro are, no puch tenirhi cap clase de conversació sense que 'm contradigui ó quan menos sense que vulgui reptarme. Potser fa comich aixó, podria se? Aquest caracter el te de desde que va casarse ab una viuda cómica, que la sab mes llarga.. sempre 'l fa ballar com un ninot! y ell es clar, calla; y perqué calla? porqué deu necesitar á n' ella pera viure sense treballar, podria se? Ell avans també era comich y crech que per ella va de ar la carrera! També te una filla, es á dir, filla de la seva dona, que canta en el Conservatori del Liceu, y aquesta també deu mantenirlo perqué lo qu'es ell, may gua nya un céntim! Es clar que axí 'l fa ballar pel cantó que volen! ab mi aurian hagut de topar aquestas donas que al temps de dir !fora moscas! las batejaba per un sempre mes ab un desmay de bofetadas!

ESCENA V

MACARI, Sr. IGNOSENCIO Y MANOLO

Ig. Macari, que ha vingut don Sadurní?

Mac. Si senyor, fins ara s' ha esperat aqui y creyent que vosté no arribava fins al mitj día de demá, se 'n ha anat, dientme que si á vosté li convé parlar ab ell, que jo vagi á buscarlo.

Ig. Que t' esperará?

Mac. Podria se?

Ig. Donchs mira, vesi ara mateix y digali que vingui desseguida.

MAC. Molt be diu. (Qui será aquest trinxarayre, el rey dels tenors tal vegada, podria se? *(fora)*

ESCENA VI

Sr. IGNOSENCIO Y MANOLO

Manolo vesteig traje de vellut, color de oliva molt usat; porta barretina musca y calsa esperdenyas. Va ab una vara de freixa á las mans.

IG. Veus, ja som á casa.
MA. (Gracias á Deu!)
IG. Ya m' ho pensava jo que 'l sastre ens faria fer tart.
MA. Y tot plegat per no trobarme cap traje que 'm vingués ve á la mida!
IG. Millor tonto, axis el tindrás fet exprés. Lo que 'm sab mes greu es que D. Sadurní se 'n agi anat, tot es perdre 'l temps, ara ja li hauria parlat perqué la seva filla vingués avuy mateix á ensenyarte alguna cosa?
MA. Y que 'm te d' ensenyar á mi la seva filla?
IG. Carat, y que no ho sabs? algún tros d' ópera?
MA. Ah, vamos, es aquesta la que te de cantar ab mi?
IG. Si; es una noya molt simpática, també te una veu preciosa, com la teva; ja fareu bona parella tots dos.
MA. Vol dir?
IG. Vaya! y que podrás fer una fortuna al costat seu... (y jo dugas al costat vostre!) Mira, are comensarém per cantar.
MA. (Sí y acabarém per plorar!)
IG. Després quan torni el meu criat, l' enviaré á casa del sastre perque 'n passi un xich mes de via y pugui portarte 'l traje desseguida, y axís, vestit de senyó, podré presentarte á la filla de don Sadurní; y no sols á n' ella, no; sino a la gent de mes alta estofa, a las princi-

pals autoritats, y fins si conve, á n' èl mateix rey pera que vinguin á sentir la teva hermosa y finissima veu!

MA. (Ay, ay, ay... no se pas sí 'm sortirá prou be tot aíxo?)

IG. Apa canta alguna cosa, ja pots cridar aqui ja que ningú podrá sentirte, la casa es molt gran y, ademés, tancaré las portas. *(Las tanca)* Veus, axis ningú en sabrá res fins al dia que cantis al Liceu; ara com ara me convé que ningú ho sápiga que 'ts aquí.

MA. Ya, ja; (A mí tampoch me convé)

IG. Ja ho sabrá be prou, tothom, quan debutis. Apa canta.

MA. Home, deixim reposar prime?

IG. Es vritat, si, primerament descansa, ja *refilarás* desprès.

Si, si; desprès ja cantaré... (Victoria si surto viu d' aquesta casa)

ESCENA VII

Els mateixos y MACARI *que avans d' entrar dona dos ó tres cops á la porta*

MAC. M' ha dit D. Sadurní que ja vindria

IG. Pro vindrá desseguida?

MAC. !Ah, podria se?

IG. Donchs ara ves á can Tallagran, lo meu sastre, y digali que si ja te llest el traje que li tinch encomenat que 'l fassi portar instentaniament

MAC. Y si no hi és ell, aqui vol que ho digui?

IG. A n' el que hi trobis home, ets molt tonto?

MAC. Veurá, jo ho deya perqué, com que 'l vol *instentánicament*!... (Y si are no hi trobés á ningú, podria se? aqui ho diria? *(fora)*

ESCENA VIII

Sr. IGNOSENCIO Y MANOLO.

IG. Mira, com que are vindrá D. Sadurní á veuret...

MA. A mi?
IG. Sí; y la seva filla també?
MA. (Aixís menos mal)
IG. Será convenient que per deprompte, te vesteixis de persona.
MA. (Gracias)
IG. Fora, fora aquesta americanota y aquestas esperdenyas, y la barretina també. fora; per ara 't posarás un traje dels meus, fins que 'l sastre 't porti 'l teu. Mira, vaig á buscartel. *(Fora per la dreta)*

ESCENA IX

MANOLO

Vaja, per ara segueix molt be la cosa, veurém com acabará tot aixo? Per últim recurs, no tinch altre remey, ni altre escusa, que dir que 'll mateix s' ha buscat l' enredo. Jo no li vaig dir pas res, ell va ser qui va venir á trobarme? Pobre home, potser pateix de manias. Encare 'm sembla que m' el veig ab calsotets en aquell balconet dihentme. Y quina veu tan preciosa que teniu jove? Voleu venír á cantar á Barcelona en un dels teatros? Com si fos jo el que cantava! pobre de mi, m' estava plantant cols... calla, es ell, continuém fent *lo pagés*.

ESCENA X

MANOLO Y Sr. IGNOSENCIO

que surt ab un traje á las mans.

IG. Mira, entra en aquell quarto y entretant, posat aquest. *(Donantli 'l traje)* No surtis fins que jo 't cridi.
MA. Molt be diu senyor sensa.
IG. Ignosencio, home, encare no 'm sabs dir el nom?

MA. Be, vamos... igno... sélio! *(Fent una ganyota tot caragolant la llengua per dirho. Fora per l' esquerra)*

ESCENA XI

Sr. IGNOSENCIO

Llástima que aquest xicot sigui tan pagesot. Ves qui ho tenia de dir que 'n aquell tros de poble hi hagués una veu tan superba? oh! y que 'l descubriment li fet jo.. pro també jo seré l' únich qu'esplotaré 'l negoci!

ESCENA XII

Sr. IGNOSENCIO Y D. SADURNÍ

SA. Que Deu lo guard?
IG. Deu lo guard D. Sadurní, á vosté esperava?
SA. Dígui?
IG. Se tracta d' esplotar un negoci, que 'ns proporcionará una riquesa!
SA. Vol dir?
IG. Sí, senyor; hi descubert una veu de primera, un tenor que ab uns quans estudis, potser arribará á ser... el rey dels tenors?
SA. Eh?
IG. Si, si senyor. Suposis, que jo vaig anar á La Escala, que 's un poblet de Girona. Als pochs días de serhi, ahir al demati, al llvarme, tenia la finestra del meu quarto oberta mentres em rentava la cara, quan tot d' un plegat vaig sentir una veu fina... delicada... en fí, una veu de las que may se 'n ha sentit cap mes d' igual. Com que jo hi soch molt aficionat al cant, cosa que voste sab be prou, vaig procurar de totas las maneras sepiguer d' ahont sortia, jo creya que tal vegada seria algún tenor que 's trobaba alli á La Escala, de passo per algún bolo, cosa, que hauria sigut molt natural? pro sab qui era que tant be cantaba?..

Sa. Que se jo; l' arcalde potser? ó el sereno?

Ig. Ca, no senyor no? era un pagés!

Sa. Un pagés?

Ig. Dit, y fet! un xicot, lletj com un ranéch, vestit com un trinxarayre, en fi, tot un sabatassas! pro fill meu, ab una veu mes preciosa... no hi ha pas cap *veu de Catalunya*... per mes *publicitat* que tingui, que li passi á *la vanguardia* com á clara y arroganta!

Sa. Vol dir, vol dir?

Ig. Vaya

Sa Això es sorprendent? y com la va descubrir vosté, aquesta preciositat?

Ig. Pobret, s' estava plantant cols en un hort; jo, que anava encáre mitj vestit, vaig posarme l' americana, y sortint al balconet vaig dirli: Mestre, sabeu que teniu una veu que sembla talment lo can d' una cadernera? y ell, pobre xicot, sense pensarse tal vegada que cantaba uns trossos superbament be, va contestarme: —Que vol dir que ho canto be aixo?—Si home, ja ho crech! tan es axis, que si voleu venir á Barcelona, ab la veu timbrada que teniu podreu cantar al poch temps en un dels teatros, guanyantvos... una fortuna! Dirli aixo y deixar la feyna va ser... tot lo mateix. Desseguida vam entendrens y, sense esperar mes, lo porto cap á Girona qu' es alli ahont me dirigia á passarhi una tamporada, y avuy mateix, de bon dematí, ens hem posat de marxa cap aqui á Barcelona, de pas que, á la fábrica que tinch á Mataró.

Sa. Y ahont es ara ell?

Ig. Miri es en aquell quarto vestintse; com que anava 'd aquella manera, la vritat, li fet vestir una mica de senyor perqué fassi una altre afecte; jo hi pensat ab la filla de vosté, que, ja que 's cantanta del Conservatori del Liceu, podrán debutar tots dos alhorá, en algún dels teatros grans.

SA. Pro vol dir qu' hi haurá condicions?

IG. Que si ni haurá? si home si; vosté tindrá una part de tot lo qu' es guanyi... (y jo en tindré dugas de parts)

SA. No, no, voll dir si aquest xicot será prou bo per cantar en un teatro, perque no s' necesita pas la veu sola per exhibirse?

IG. O be, el cas es que 'll pugui apendrer de memoria tres ó quatre.. dotsenas d' óperas, lo demés, entre vosté y jo podrém ensenyarli?

SA. O prou, prou; aixo rray, ja voldria serhí?

IG. Calli, sent?

(Manolo, desde dintre, canta la següent estrofa de "La Marina" entonanto malament y allargant la veu ab molta exageració.)

MA. *Costas las de Levante*
playas las de Lloret
dichosos los ojos
que os vuelven á ver...

IG. Que li senbla?

SA. Bonica veu, m' agrada? un xich mal entonat, pro...

IG. Oh aixó no es res comparat ab lo que vaig sentirli cantar! ¡Ay amich don Sadurní, aixo 'ns proporcionará una fortuneta!

SA. Ya ho crech que pot proporcionansala home, y que no debém deixarho de las mans, vaig á buscar á la noya, fins á després senyor Ignosencio.

IG. Fins á després Don Sadurní.

ESCENA XIII

Sr. IGNOSENCIO Y MACARI

MAC. Senyor; m' han dit á can Tallagran que ja 'l farian portar.

IG. Que ja está llest?

MAC. Podria se? m' han dit que només faltava posarhi els botons *(fora)*

IG. Esta be.

ESCENA XIV

Sr. IGNOSENCIO

Res; que podré veurer complertas las mevas il-lucións, hi há qui va sapiguer trobar un musclayre, un altre un pastissé, donchs jo... un que plantaba cols! Y quina veu ¡oh! Manolo, Manolo!...

ESCENA XV

Sr. IGNOSENCIO Y MANOLO

MA. Senyor?

IG. Mira, acaba de sortir d' aquesta casa el papá de la senyoreta que te de cantar junt ab tu, ara es á buscar á la seva filla, per lo tan, no tardarán gayre á venir tots dos, y podreu ensajar desseguida algún tros d' opera.

MA. Pro vol dir que 'ns avindrém?

IG. Si home si mira, ara jo, mentrestant, m' arribaré á comprarte un rellotge; ja 't faré entrar el criat per si vols alguna cosa. ¡Ah! y si be D. Sadurni ab la seva filla, digalshi que torno inmediatament, sents? *(Aixó ho díu tot anantsen)*

MA. Molt be diu, (Vamos, menos mal ja tindré rellotge.)

ESCENA XVI

MANOLO Y MACARI

MAC. (Manoy quina fila fa, aquest trage deu ser del meu amo, podría se?) *(Tot espolsant ab un plomero)*

MA. (Ola, el criat; si aquest fos bo per ajudarme pro ves com m' hi entench?)

MAC. (Encare fa mes fástich ara que quan ha vingut, es adir; si no es un altre, podria se?)

MA. (Procurém tenirhi franquesa) Que ja es fora el senyor?

MAC. Podria se? m' ha dit que se 'n anaba?

MA. I tornara desseguida?

MAC. Miri, te de benir D. Sadurni á parlar ab ell? oh, y ab vosté? no se si es que ja n' está enterat? podria se? pro per si no n' está, jo m' atraveixo à donarli esplicasions.

MA. A bueno, espliquis.

MAC. Donchs. si senyor! Yo encara no tenia el gust de coneixal, á voste, que, ja sabia jo que vosté, era una gran notabilitat, es a dir... que, podria ser una gran notabilitat, perque, vamos, vosté poseheix una veu preciosissima y veu, en aquesta veu, es veu que 'l meu amo s' hi veu...

MA. Una graciosa?

MAC. Si senyor si, certa *gracia* que á vosté pot reportarli un porvenir!

MA. Por... venir? ah, bueno, donchs, ja vindrá! ara per ara esperemlo assentat. *(S' assenta.)*

MAC. Y escolti senyor *Maletito*.

MA. Manolito!

MAC. Ah, just Manolito. Donchs, voste, si canta al Liceu, podria se? será la mellor oportunitat pera que jo pugui dir que ja hi estat, per lo tant, desd' ara li recomano que pensi ab mi, que no s' en olvidés? podria se?

MA. Ah, si home, si, esclar que hi pensaré... (si no m' en descuydo) no faltaba mes?

MAC. Y si á vosté li falta alguna cosa, pot manar y disposar de mi desd' aquest moment, ja ho sab, no se 'n estigui. Io, quan vosté canti, siga en el teatro que siga, si se li te de portar algún farsell, ja me 'n cuidaré de portarli, en fi, en tot y per tot sobre tot mani y disposi

MA. Gracias, catorse mil vegadas repetidas!

MAC. Després, ja suposo jo que vosté em sabrá regalar alguna entrada y butaca, no moltas nó, á mi no m' ha agrada abusar, tansols ne tinguí per mi y la familia já 'n tinch prou?

MA. Y quans son vosté de familia?

MAC. Miris, jó, la meva senyora, la sogra y la canalla.
MA. Y quanta canalla te voste?
MAC. Jo? no hu se, pro la meva senyora, afortunadament, només que una... dotsena entre masclas y femellas.
MA. Tiba!
MAC. Oh, si que tiba si; molt mes de lo que vosté pot inmaginarse.
MA. (Que 's trampat aquest criat, vejám si me 'l faig meu) Escolti
MAC. Digui?
MA. Vosté está disposat á servirme desseguida?
MAC. Al moment, si senyor *(Trucan)* es á dir, no, en aquest moment, no senyor, perque trucan. *(Anantsen á obrir corrents)*
MA. Mala negada! ara que me 'l feya meu.

ESCENA XVII

MANOLO MACARI Y MANOLITA

MAC. *(A Manolita desd' el peu de la porta del fondo)* Senyora? miris, es aquell jove d' allí.
MAN. Está bé , pot retirarse.

ESCENA XVIII

MANOLO Y MANOLITA

MA. Qui será aquesta jamona)
MAN, (Es ell, si!) Manolo?
MA. Manolita?
MAN. Que hi fas aqui?
MA. Ay Deu me valga, que ho se jo lo que hi faig, mira. esperar uns quants quartets que m' han dit que 'm guányaria o rebrer la gran pallissa que 's lo que ja dech haber guanyat.
MAN. Y aixo?
MA. Si filla, si; aixó y alló... y lo de mes en llá. afigurat que m' estaba sense un clau á la butxaca, ó mes ben dit, sense

un centim á sobre, y cansat de no trobar feyna en lloch, vaig dessidirme á fer de pagés alli á La Escala. Ahir al demati, m' estaba plantant cols, quan se 'm presenta un senyó que, sentint cantar... no se á qui, que, de desde... no se ahont, cantaba, y em diu, pensantse que jo era el tenor:—Quina veu tan bonica que teniu jove? Voleu venir á cantar á Barcelona en un teatro? Jo, la vritat, no sabia que contestarli, pro al veurer que 'll s' hi empenyaba ab tanta de manera en que 'l seguis, vaig seguirlo. Per sort, el que cantaba ja no va sentirse mes. Va portarme a Girona donantme menjar fins... per las butxacas y tot era dirme:—Noy, al trobarme á mi, t' has trobat una fortuna, ara no 't cansis, no gastis la veu per res y demá, cap á Barcelona. Afectivament avuy hem arribat. m' ha donat quatre duros al entrar en aquesta casa, y m' ha fet posar aquest traje que 's de 'll, mentres espero que 'l sastre m' en porti un que 'm vinga mes be de mida.

MAN, Y aquest senyor, es D. Ignosencio?

MA. Si; el coneixas tu?

MAN. Prou? es un gran amich del meu padrastra.

MA. Y tu, perque hi vens aqui?

MAN. Jo? perque m' han dit que tenia de ensejar una opera ab tu y mira, aqui 'm tens. Hi pensat venir primerament tota sola, perqué 'ns poguém entendre tu y jo continuant las nostras relacións.

MA. Y com sabias que jo era el que habia de cantar...

MAN Com que m' han dit que 't deyas Manolo, y que venias de La Escala que 's alli ahont jo t' enviaba las cartas, hi ho suposat desseguida, y per demés, perxó hi vingut, per assegurarmen.

MA· Ay reyna del meu cor, *(Abrassantla)* per fi tornas a trobarte entre 'ls meu brassos! Mira, ara ja no podrás despreci-

arme, lo senyor Ignosencio es á comprarme un rellotje, mes tart me portarán un traje, tinch deu duros... y la proporció de demanarne tants com me 'n fassin falta, per lo tant, en aquest ignocent de D. Ignosencio, li faré un bon *pedido* y ab lo que 'm dongui... fugirém allá ahont vulguis, á Berlin com ja vas dirme!

MAN. Si Manolo; si tu pots arribar arreplegar tansolsament tres cents duros, ja ho sabs: lo mateix que ja vaig dirte ho repeteixo ara, soch teva, per sempre teva!..

MA. Donchs mira, tu calla y representarém entre tots dos la comedia fins á lograr possehir la cantitat que 'ns fa falta.

MAN. Y si 'ns fa cantar alguna cosa, que cantarém?

MA. Lo que 'ns passi pel cap. Entesos?

MAN. Entesos! *(Fora)*

ESCENA XIX

MANOLO despres Sr. IGNOSENCIO

Vamos veig que tinch mes sort de lo que 'm pensaba, Ves quina casualitat de trobarme ab la Manolita! Are si que m' acabo de convenser d' alló que dihuen: „La sort no es de qui la busca, sinó de qui la troba!„

IG. A, ja, ja... Manolo, aqui tens el rellotje!

MA. Gracias. Manoy que 's lluhent?

IG. Com que 's d' or?

MA. Ja, ja m' ho suposo?

IG. Si pósetel y comensarém á ensajar la entrada.

MA. Mes valdria la sortida que no se com ferla!)

ESCENA XX

Los mateixos. mes MACARI *ab un traje á las mans.*

MAC. Senyor: de casa en Tallagran portan el

traje y diu l' apranent que 'l porta, que s' espera per si hi hagués alguna cosa que retocar, que ho arreglaria desseguida.

IG. Donchs mira Manolo, posetel; entra en el quarto.

MA. Al moment. *(Entra en lo quarto de l' esquerra)*

ESCENA XXI

Sr. IGNOSENCIO Y MACARI

MAC. Em sembla, senyor, que aquest traje li vindrá que ni pintat. No li será tan gran com el qu' ara portaba no, mes abiat li sera petit, podria se? perqué aquest *sastra* de... sastre, encara que d' apellido es digui *Tallagran*, mes abiat acostuma á tallar *curt*; recorda la livita que va tallar per vosté últimament?

IG. Si, es vritat que me la va fer curta de mánigas.

MAC. Es que jo ho tinch arreparat, tot ho fa pel mateix *patró*; á mi, quan jo servia á D. Lorenzo Linares de Lagorraveri, Capitan. Malitar del primer batallón, segunda companyia, cuarta sección dal regimiento Treviño, va ferme un traje d' assistent, que, los pantalóns no m' ha arribavan al llumbrigo, y, sort dels alástichs!

IG. Ja, ja, ja...

MAC. Pot ben creureho, y miris, perqué no 's cregui que ho dich perque si, repari; veu aquest traje, voste sab que 's fet d' ell, donchs, de desde que 'l vaig estrenar que vaig curt... d' ermilla (*Fent senyal de quartos)*

ESCENA XXII

Sr. IGNOSENCIO MACARI Y MANOLO

MA. A, ja ja... *al pelo!*

Ig. Vejam, molt be! tan del devan com del darrera com de... per tot arreu Ves digali qu' está comforme. *(A Macari, aquest s' en va)*

ESCENA XXIII

Sr. IGNOSENCIO Y MANOLO

Ig. *Bueno* ara ja estás mes be, ja ets tot un altre, fins semblas un senyor.

Ma. Escoltim, D. Ignosencio. Per acabar de semblarho un senyor, que no podria donarme algún paparet del Banch?

Ig. Bo, perqué? encare no 'n tens prous de diners? ja ti donat deu duros?

Ma. *Bueno*, si... pro con que son en plata! y per jo, párlarli *am plata*... la vritat... desitjaria poguer tenir algún bitllatet del Banch d' Espanya..

Ig. Be, vols dir que només els vols pera fer l' home, oy? Te, aqui tens la meva cartera, ja me la tornarás després. *(Donantli)*

Ma. (Mosca! plena de papers!) *(Regirantla)*

Ig. (Y encare que 'ls hi dongués, que? be prou que me 'ls guanyaré quan cantará) *Bueno*.ara comensarem: *(Treu de la llibreria varios folletos y 'ls deixa á la tauleta de centro)* Suposat que aixó son las taulas d' un teatro, alli hi há lo públich, veus?

Ma. Si. si, ja 'l veig.

Ig. Donchs *bueno*, es representará la ópera „Pelagio„

Ma. Com, com ha dit?

Ig. „Pelagio„

Ma. Pe... pela. .

Ig. „!Pelagio!„

Ma. Home no se perque 'm sembla que aixo será massa pe... liagut. No podriam ferne un' altre de mes sensilla?

Ig. Es igual, home, ferne una que un' altre!

lo cas es provarte com estás de desenvoltura,

Ma. Ah, per sapiguer com estich de la cintura? perfecrament, home, perfectament

Ig. No home no vull dir, de... desprendiment? comprens?

Ma. Ah, ja.

Ig. Mira farem aquesta *(Agafant un folleto y llegintlo)* "Il ritorno di Columella"

Ma. (Mes valdria la fugida d' en Manolo)

Ig. O sinó. aquesta. *(Fent lo mateix)* "Lucia di Lam me moor"

Ma. Just aquesta, la *Llúsia del amo mort.*

Ig. Pro no, aquesta es massa dificil. Val mes "I lombardi alla prima crociata" ó be "Pipelé ossia il portina jo di parigi"

Ma. Uy que 's llarch tot aixó,

Ig. Be, no ets pas tu qui te de triar?

Ma. Pro aquestas no; fem ne un' altre?

Ig. Prou! acabém. Farem aquesta *(Agafant un' altre folleto)*

Ma. Com se 'n diu?

Ig. Cap nom, no está batejada encare. Apa, apa, enllestim. Comensarem pel segón acte que s' el mes facil.

Ma. Valdrá mes per l' últim que s' el mes dificil.

Ig. Calla home, que sads tu? fes lo que jo 't digui! *(Llegint al folleto)* "Gioconda" *(Manolo fa una mitja volta)* Que fas are?

Ma. No m' ha dit que girés cua?

Ig. Tonto! hi dit gioconda que 's el nom de l' obra qué ara aném a ensejar.

Ma. Ah!!!

Ig. Asa!... dich, are he trobat la que buscaba; aquesta farém "La Traviata" *(Llegnit al folleto)* "*Escena tercera*" "*Alfredo solo*" *(Alto)* Fixati be, sens? Veus, aquest Alfredo ets tu, estás tot sol en escena...

Ma. Ja, ja! aquest Alfredo soch jo, estich tot sol sopant...

Ig. No home no! Vol dir qu' estás tot sol á las taulas.

Ma. *Bueno* esperant el sopá ó el dinar...

Ig. No!! A las taulas, vol dir al escenari del teatro, aqui mateix ahont ara estás, per exempla?

Ma. Ah, ja esta entés, no parli mes.

Ig. Vejam donchs: com t' hi dit, estás tot sol y soposant estar enfadat, dius los seguents versos

"Oh mio rimorso! Oh infamia!
E vissi in tale errore!...
Ma il turpe sonno a frangere
Il ver mi balenó.
Per poco in seno aquetati,
O grido dell onore,
M' avrai securo vindice,
Quest' onta lavero."

Ma. (Uy... uy... uy... ay la mare!...)

Ig. Ara ja ho ets sentit eh? donchs tens de apendreu de memoria.

Ma. Y que vol dir tot aixo?

Ig. No ho tens pas de sepiguerho home, lo cas es que ho diguis.

Ma. Es á dir que no tinch de sapiguer lo que 'm dich?

Ig. Home, si es igual Veus aixó vol dir: *(Llegint l' exemplar)* "Oh remordimiento! Oh infamia! ¿Y he podido vivir tan ciego? Mas ja la verdad desnuda ha venido á disipar mi torpe sueño. Calmate un poco, grito de mi honor; jo sabré vengarte y lavar mi afrenta."

Ma. Veu axis ma sembla mes entés que no d' aquella manera en xino?

Ig. (Tu si que 'ts xino) Au, segueixme.

(Ignosencio torna á llegir los versos anteriors y Manolo 'l segueix repetintho, dramaticamen)

"Oh mio rimorsó! Oh infamia!
E vissi in tale errore!...

ESCENA XXIV

TOTS: Sr. IGNOSENCIO Y MANOLO *ensajant*. D. SADURNI. MANOLITA y MACARI. *á la porta del fondo escoltant.*

Ma il turpe sonno á frangere
Il ver mi balenó.
Per poco in seno aquetati,
O grido dell onore,
M' avrai securo vindice,
Quest' onta laveró"

SA. *(Adelantantse)* Bravo molt be!

MAN. Bravisimo *(Recitant ab molta mímica)* "Alfredo?"

SA. *(Igual)* "Per parigioror partiva"

MAN. "E torneré...?"

SA. "Pria che tramonti il giorno...
Dirvel m' impose..."

MAN. "E' strano!..."

SA. *(Fent com si dongués una carta á Manolita, mudant de veu, com si fos un criat qui la porta)*
"Per voi..."

MA. *(Fent veure que prent la carta)* "Sta bene... In breve Giungerá un nom d' affari... entri all' istante..."

IG. Al pelo, ja tenim el quadro de la companyia format, jo soch l' apuntadó, ara sols falta 'l traspunte.

MAC. *(Benint del fondo, ahont s' haurá quedat fins ara ab un pam de boca oberta)* Dispensim senyor, si soch prou bo jo per *traspuntí!* podria se?

IG. Es vritat, mira. Te llegeix aixó. *(Li dona l' exemplar)*

MAC. *(Llegint)* "*Violetta* quindi il sig *Germont*, introdotto da *Giuseppe* che ayanzate due sedie, riparte" *(Al acabar de llegir queda badant. com si res hagués entés)*

MAN. y SA. Ja, ja, ja, ja... *(Rient)*

MA. Ji, ji, ji, ji... *(Rient)*
IG. Que ho llegeixas malament. *(Prenentli 'l exemplar)* fora, val mes que fassis de públich. *(A Sadurni)* Veig que vosté també la sab aquesta obra!
SA. Quasi tota de memória, no veu que també hi estat cómich! Vol sentirme recitar.?
MAN. D. Ignosencio, crech jo que lo millor fora comensar per apendrer lo cant,
IG. Vol dir senyoreta?
MAN. Es clar; que 'n treurém d' ensenyarli la lletra si després no sab cantar?
IG. Oh, pel cantar orray... si te una veu qu' espanta.
MA. (Oh, prou; hasta á mi mateix m' espanta)
MAN. Vejam escolti jove, que sab cantar voste? *(A Manolo)*
MA. Ay filla meva, no res...*(A Manolita)*
MAN. (Si home, qualsevol cosa, surtim del compromis)
MA. (Cantem alló que cantavam als jardinets quan tu y jo encara eram nanos?)
MAN (Just cantemho!)
(Manolita agafantse las faldillas de la part del darrera, anirá passejantse, voltant l' escenari. Manolo agafa 'l sombrero de D. Sadurni, que, se l' aurá deixat en una cadira, y seguint darrera de Manolita boy enlayrant lo sombrero que 's guardará en una ma, cantan tots dos á l' hora, lo que segueix)
"Cuando Fernando séptimo llevaba el peletó,
Cuando Fernando séptimo llevaba el pelotó,
Cuando Fernando séptimo llevaba el peletó..."
IG. Alto, alto! no es aixo... *(Cridant)*
MAN. Donchs que?
IG. Un tros d' ópera?
MAN. Quin?
IG. Cualsevol. *(A Manolo)* Home. un tros d' aquells que cantavas alli á La Escala?

Ma. A ja, l' Africana?
Sa. Just?
Ma. Dochs vinga *El duo de l' Africana,* s' entent, en catala?
Ig. Com en catala?
Sa. Y ara?
Ma. Es de la única manera que jo 'l se.
Sa. Y tu noya?
Man. Si jo tambe 'l se; á n' el Conservatori 'l cantém (A Manolo) Vols dir alló de fugir á Berlin, eh?
Ma. Si,
Ig. Be, be! es igual, el cas es que cantin! *(D. Sadurní y Macari no fan altre cosa que expeccionar y entussiasmarse. Manolo y Manolita després de fer véure que 's parlan cantan lo que segueix ab la música de "El duo de l' africana" acompanyat pel piano que 'l tocará le Sr. Ignosencio ó be 'l pianista de la societat,*

MÚSICA

Ma.
No cantis pas Manolita
fuxim tots dos á Berlin,
ja pago jo tots los gastos,
puig m' han donat molts *pistrinchs.*
Vina 'b mi sens cap cuidado,
no temis fuxir d' aqui,
ab tranvia ó bicicleta
ó be ab vapor ó ab carril.

Man.
Ay que dius Manolo
calla que 'ns escoltan
y si un xich s' hi fixan
hi entendrán *la jota.*
Fes veure que cantas
qualsevulga cosa,
per exempla un' ária
de *La Palinòdia*
y acabat el duo
s' ha acabat la solfa
y ens escapém luego
tots dos per la porta.
y ens escapem luego... etc; etc.

MANOLO

No cantis pas Monolita
fuxim tots dos á Berlin,
ab tranvia ó bicicleta
ó ab vapor ó be ab carril.
Tu serás ma ditja
y ma il-lusio tota,
al se á Berlin jura
que 't faré ma esposa.
No temis pels gastos
que tinch bona bossa
y per tu Manola
l' aig de gastar tota.
Fora donchs comedia
que ja ha arribat l' hora;
per sempre mes crida
¡adeu! Barcelona.
Per sempre mes... crida.. etx.

MANOLITA

No se com ho podrém ferh
per poguer fuxir d' aqui,
vinch ab tu siga alla ahont sig.
pro correm que hi há perill,
Calla ja Manolo
mira que 'ns escoltan
y si un xich s' hi fixan
hi entendran *la jota.*
Fes veure que cantas
qualsevulga cosa
per exemple un' aria
de *La Palinódia*
y acabat el duo
s' ha acabat la solfa
y ens escapem luego
tots dos per la porta.
y ens escapém luego... etx.

MA. Fuxim?
MAN. Fuxim!
MA. Are ja?
MAN Si, are!
MA. y MAN. Donchs cap á Berlin...
(Fassis de manera que resulti molt animat; per exempla: D. Sadurní, y Macari seguiran el duo taral-lajant ó ballant, de modo que, no desdiga del cas. Manolo y Manolita, al acabar, fugirán corrents pel fondo.)

ESCENA ÚLTIMA

Sr. IGNOSENCIO D. SADURNI. Y MACARI

TOTS: Bravo...*(Aplaudint)* Bravissimo; molt be!
SA. Divinament!
MAC. Al pelo!
IG. Aquest xicot á la primera contracte pot ben be guanyar... tres cents duros!
SA. Ya ho crech!
MAC. Vaya.

IG. Apa tornemhi. *(Cridant)* Manolo!
SA. *(Ygual)* Manolita!
MAC. (Ygual) Ep, mestres!
IG. Ahont son; noys, noys... *(Dirigíntse al fondo)* !Oh, lladres, s' han escapat!
SA. y MAC. Com?
IG. Com? fugint homes! miri s' han deixat la porta oberta. A la quenta alló de .. "Fugim tots dos á Berlin .." ho deyan de serio. Y se 'n han emportat la meva cartera. ó pillos! Calla, potser se la deixat á l' altre americana, veyám. *(Entra al quarto de l' esquerra ahont Manolo s' ha vestit; després surt ab l' americana que aquest, duya, en quina hi troba una cartera)* ¡Oh! sort...*(Per la cartera)* Oh, desgracia... *(Veyent que no es la seva)* No es la meva... *(Registrantla)* Pápers y mes papers... veyám que dihuen. *(En llegeix un)* " Manuel Carrasco Carrion, natural de Andujar...„
SA. Ah, senyor Ignosencio! hem sigut victimas d' un engany molt gros!
IG. Eh?
SA. Aquest Manolo Carrasco Carrión, es un pretendent de la Manolita.
MAC. ¡Bufa!
IG. De la filla de vosté?
SA. No ho és filla meva, li soch padrastra. Els dos per tot se trobaban; ja un dia volian fregirmela!
IG. N' está segur? Jo qué li he deixat la meva cartera ab tres mil duros, que habia recullit de la meva fábrica de Mataró! ¡Ay!... *(Cau desplomat en los brassos de Macari)*
MAC. Es la paga que ha tingut per primera contracta
SA. Y á mi se ma emportat lo sombrero...
IG. Canallas...
SA. En aqui hi va be alló de "Guerra Civil"
(*Recitant*) "*Nunca mi mente podria*
imaginar lo que veo;
lo se, lo toco y no creo

tanta maldad y osadia.
Y por él, ella está ciega,
y el que observa su lo cura,
robar el caudal procura,
luego se divierte y juega...
Los juntó bien el destino;
ella vil y él criminal:
si agotan el capital
ja variarán el camino."

IG. Be calli, calli; no estich pas per comedias are.

SA. Vosté orray, home, que prous ne te de quartos? Que n'ha perdut, tres mil dema en guanyará sis mil?

IG. Be si, es vritat...

(Al publich) Com que tinch diners de sobras
dels qu' hi perdut m' aconsolo:
pro aixó si !may mes tenors!
l' exemple esta en Els Manolos

TELÓ